

Pieter Steinz

Pieter Steinz werkte meer dan twintig jaar als kunst- en boeken-redacteur bij *NRC Handelsblad* en is sinds 2012 directeur van het Nederlands Letterenfonds. In maart dit jaar kwam *Made in Europe – De kunst die ons continent bindt* uit, een culturele reisgids door Europa aan de hand van 208 iconen van de kunstgeschiedenis, van ABBA tot *Het Zwanenmeer* en van het Parthenon tot Prada.

FOTO: CLAARTJE COX

Kunt u zich nog veel herinneren van de geschiedenislessen op school?

Van de lagere school herinner ik me het aanschouwelijk onderwijs aan de hand van de geschiedeniswandplaten van Isings. Op de middelbare school had ik een vriendelijke, maar slechte leraar, die – heel ouderwets – werkte met dictaten en geen orde kon houden. Het heeft mij het plezier in de geschiedenis nooit ontnomen. Mijn 'eigenlijke' leraren waren Jaap ter Haar, Gerard Soeteman en Paul Verhoeven (Floris) en de scenarioschrijver van *I Claudius*.

Setfoto van opname Floris, 1968.
Archief Beeld en Geluid.

Ben Vriesema is
redacteur van Kleio.

Welk nut heeft geschiedenis volgens u?

De vraag is mooi ambigu: wordt de geschiedenis bedoeld, of toch het geschiedenisonderwijs? Met kennis van de geschiedenis kun je de toekomst misschien niet voorspellen, maar het heden kun je er uitstekend mee begrijpen. Daarnaast dient geschiedenis ook een esthetisch doel: goed opgeschreven verhalen raken aan de literatuur. Niet voor niets behoort het vak nog steeds tot de Faculteit der Letteren.

Welke historische periode spreekt u het meest aan?

De Romeinse (en Griekse) oudheid, omdat het een totaal andere wereld was die toch de bouwstenen heeft gelegd voor veel aspecten van de moderne beschaving.

Wat is de meest recente 'historische sensatie' die u heeft gehad?

Een bezoek aan Auschwitz; de gruweldaden van de nazi's werden me plotseling te veel toen ik in de kelders van een van de barakken een ruimte van een paar kubieke meter zag waarin ze de gevangenen op elkaar gepakt lieten creperen.

Welke historische studie of welke historische roman maakte de meeste indruk op u?

Ter Haars *Het Romeinse Keizerrijk*, waarbij je tegelijkertijd kon gruwen om de wreedheden van de despoten en kon lachen om hun krankzinnigheid en decadentie. Daarna kwamen de *Annalen van Tacitus*, *I Claudius* van Robert Graves, en weer later *Herfsttij der Middeleeuwen* van Johan Huizinga en *De Naam van de Roos* van Umberto Eco.

Wat is uw dierbaarste bezit dat ook historische waarde heeft?

Een potscherf uit Pella, de hoofdstad van Macedonië, door mijn vrouw meegenomen van een braakliggend terrein.

Scène uit *Gladiator*.

Welke historische film heeft de meeste indruk op u gemaakt?

Het zevende zegel van Bergman, om het zwart-witte beeld van de donkere middeleeuwen. En veel later (het begin van) *Gladiator*, omdat je daar 'in het echt' kon zien wat je al die jaren op college had geleerd over Romeinse oorlogsvoering.

Als u morgen een historische documentaire zou mogen maken waarover zou die dan gaan?

Ik zou dan een documentaire maken op basis van mijn eigen boek over Doctor Faust, de duivelskunstenaar: hoe een reëel bestaande magiër uit de tijd van de Reformatie binnen een halve eeuw uitgroeide tot mythisch figuur die in de vierhonderd jaar daarna in verschillende vormen opdoek in de literatuur, cultuur en politiek van heel Europa.

Welke historische persoon spreekt u het meest aan?

Vroeger was het Augustus, een briljant strateeg die op zijn negentiende de wereld begon te veroveren en in zijn eentje een einde maakte aan de door en door verrotte Romeinse Republiek. Maar hij was ook een wrede en nietsontziende despoot, dus tegenwoordig kies ik voor Sokrates, die gewoon lekker pesterig in Athene rondliep, zijn medeburgers aan het denken zette en een heldendood stierf.

Denkt u dat de historische canon nut heeft voor het geschiedenisonderwijs?

Jazeker, de commissie-Van Oostrom heeft goed werk gedaan: een mooie afgewogen lijst, goed verpakt. Belangrijk voor een idee over wat Nederland was in het verleden, maar ook voor het zo schromelijk verwaarloosde chronologisch besef.

Hoe vindt u dat geschiedenisonderwijs aan een middelbare school moet worden gedoceerd?

Een goede verteller als leraar; één die verbanden weet te leggen tussen toen en nu en vooral met de tegenwoordige jeugdcultuur. Verder goed geïllustreerde boeken (een schoolbibliotheek), historische speelfilms en een paar historische games, zoals de Total War-serie en Assassin's Creed (kruistochten, Amerikaanse Burgeroorlog, renaissance). Belangrijk is dat geschiedenis zo veel mogelijk geïntegreerd wordt aangeboden, dus in combinatie met aardrijkskunde, maatschappijleer en literatuurgeschiedenis.

Beeld uit Assassin's Creed Black Flag.

Wat is voor u een belangrijke lieu de mémoire?

De stad Rome, een palimpsest van enkele van de meest tot de verbeelding sprekende periodes uit de geschiedenis. ■

